

De Globale Actuaris in Nederland

Deze uitgave gaat over de Globale Actuaris. Hoe avontuurlijk is dat wel niet. Maar de meeste actuarissen zijn lokaal: zij kennen een vaste werkplek en een stabiele werkgever. Die stabiliteit verbergt grote veranderingen, die opvallen als je vroeger met nu vergelijkt.

De carrière van Els Wolters AAG is hiervan het voorbeeld. Hoewel alles anders is geworden, is haar constante haar werkgever, Nationale-Nederlanden Leven. Els is bij de basis begonnen en in haar carrière van meer dan 35 jaar heeft ze diverse uitvoerende, coördinerende en leidinggevende rollen vervuld. Momenteel is ze hoofd van NN Actuarissen, een team van consultant actuarissen dat tijdelijk capaciteit biedt op actuariële en financiële dossiers. Els kwam in 1986 van het VWO en zocht direct een baan. In die tijd was dat niet eenvoudig, er was veel jeugdwerkloosheid. De redactie sprak met Els Wolters om van haar te horen hoe zij die veranderingen in het actuariële beroep beleefd heeft.

Els: "Ik was goed in wiskunde en stuurde vijftien open sollicitatiebrieven. Nationale-Nederlanden in Rotterdam heeft me toen aangenomen. Met andere starters werden we twee weken op een interne rekenopleiding gestuurd, waarna ik begonnen ben als 'assistent correspondent'. Het salaris startte in de jeugdschaal, die 'speciaal' ingericht was voor jonge werknemers. Het was geen vetpot, maar het was fijn om bij zo'n groot bedrijf te mogen beginnen. Ik wist natuurlijk niet dat ik daar ruim 35 jaar later nog steeds zou zijn.

Het werk bij het offerteteam gebeurde grotendeels handmatig. Ik berekende kapitaal, premies, prognoses voor lijfrenten en pensioenen aan de hand van commutatietellingen of een tarievenboekje. Daar zat geen creativiteit bij, je werkte precies volgens de instructies. De ene medewerker maakte de berekeningen, en een collega keek die handmatig na en tekende af.

ANDERE POLISSEN WAREN AL VIA MICROFICHES VASTGELEGD

Iedereen had een eigen plek. Clean desk bestond nog niet, bij sommige collega's was het bureau helemaal volgebouwd en er was een eigen pennebakje en een ladenblokje. Op ieder bureau stond een grote rekenmachine, en er waren tarievenboeken en stapels met offertes die verwerkt moesten worden. De computers hadden net hun intrede gemaakt op onze werkvloer. Dat waren grote bakbeesten, met monitors met groene letters. Deze deelde je met een collega, daarom stonden ze op een draaischijfje. De offerte werd opgemaakt met een elektrische typemachine, waarbij met carbonpapier doorslagen in verschillende kleuren werden gemaakt. Bij een typefout kon je met type-ex de fout herstellen. De doorslagen werden in ringbanden gearchieveerd en via de interne post verspreid. Andere offertes kwamen al uit de computer, met het programma Word Perfect zag dat er heel modern uit.

Als je een offerte voor een bestaande polis moest maken dan werd de informatie van de bestaande polis uit het papieren archief gehaald. In het archief waren speciale medewerkers die de polissen konden vinden. Het was niet de bedoeling dat iedereen daarnaar op zoek ging. Andere polissen waren al via microfiches vastgelegd. Dat was een heel gepriegel: je moest precies weten welke informatie je op welke plaats kon opzoeken, maar het was natuurlijk veel compacter dan papier.

Tarievenboekje

Ik werkte in een grote zaal met collega's, het was er altijd druk en rumoerig. Op een verhoging voorin de zaal hield de afdelingsleider ons goed in de gaten. Je sprak hem aan met u. Hogere leidinggevendenden zag je vrijwel nooit op de werkvloer, en je sprak ze alleen in aanwezigheid van je afdelingsleider. Zenuwachtig dat je was voor zo'n gesprek!

Kantoor NN, jaren 80

De werktijd werd precies bijgehouden met de prikklok. Als je een minuut te laat inklokte dan kreeg je dat te horen van je afdelingsleider. Je zag vlak voor vijf uur vaak een rijtje collega's staan voor de prikklokken, zodat ze op 'de juiste tijd' konden uitklokken. Beveiligingspoortjes kenden we niet. Iedereen kon in- en uitlopen. Twee keer per dag kwamen koffiedames (het waren allemaal dames) langs met een grote pot koffie en thee op een karretje. De rokers hoefden niet buiten te staan voor hun rookplezier, er werd volop gerookt op de afdeling. We hoorden dat er voor leidinggevendenden gratis sigaretten waren, en voor nog hoger kader zelfs sigaren. Maar dat was ver boven mijn jeugdschaal.

WAS EEN OPLEIDING VOOR EEN VROUW WEL DE INVESTERING WAARD?

Op de rekenafdeling werkten vrijwel geen vrouwen. Toen ik aan mijn toenmalige teamchef vroeg of ik de opleiding Actuariële Rekenaar mocht gaan volgen hield hij de boot af: was dat de investering wel waard? Vrouwen zouden trouwen en niet lang bij NN blijven werken. Na lang aandringen mocht ik toch de opleiding gaan volgen. Uiteindelijk heb ik alle stappen gevolgd: Actuariële Rekenaar, Kandidaat Actuaris en uiteindelijk Actuaris bij de UvA. Dat heeft in totaal zes jaar geduurd, ik was zo fanatiek dat ik het sneller deed dan de vooraf vastgestelde duur. Het volgen van een opleiding werd vanuit de werkgever als een gunst gezien.

Klasje in 1986 (linksachter Els)

Er is enorm veel veranderd, en voor het grootste deel is het nu echt beter, afwisselender en daardoor leuker dan toen ik begon. Je werkte zo machinaal, je deed het werk dat nu door computers wordt gedaan! Doordat je alle stappen van de berekening zette, begreep je wel goed hoe alle begrippen samenhangen. Ik heb nog steeds veel gedetailleerde productkennis, en daar heb ik vaak profijt van. Jongeren starten nu veelal na hun Master op een ander level, waardoor ze niet meer het hele traject vanuit de basis van het product doorlopen. Dat heeft het gevaar dat de gedetailleerde productkennis niet meer wordt opgebouwd, dat mis ik wel eens bij jongere collega's.

HET GAAT NU VEEL MEER OM BELEGGINGSVRAAGSTUKKEN, REGELGEVING EN AUTOMATISERING

Eigen ideeën werden niet gewaardeerd en er werd gewerkt volgens het boekje. Zeker bij de actuariële afdelingen waren vrouwen in de minderheid, en moesten zich extra bewijzen. Maar we bouwden op de afdeling wel een mooie band op met elkaar. Ik heb nog steeds contact met collega's van het eerste uur. Mijn toenmalige afdelingsleider was uiteindelijk wel trots was toen ik mijn diploma 'kandidaat actuaris' behaalde.

Het actuariaat is breder geworden dan in de tijd van mijn opleiding. Als ik kijk naar het werk waarmee de actuarissen zich bij ons nu bezighouden, is dat veel gevarieerder en diepgaander. Het gaat nu veel meer om beleggingsvraagstukken, regelgeving, automatisering en risk management.

De opleiding tot actuaris is ook veranderd en ten goede. Niet alleen droge wiskunde, maar ook aandacht voor competentieontwikkeling en de manier waarop jouw kwantitatieve analyses in het financiële beleid passen.

Het werk waarmee ik mijn actuariële carrière begon bestaat niet meer. Het is geautomatiseerd. Maar er zijn zoveel interessant(-ere) zaken voor teruggekomen. Ik zou direct dezelfde keuze maken. Het waren mooie jaren en ja, er is veel veranderd. Maar wie weet hoe een nu startende actuaris dat over 35 jaar beleeft!" ■